

Omgevingsprogramma Horeca Nieuwegein 2023

raadsnummer 2023-316

“Balans als basis”

Inhoudsopgave

Samenvatting van het programma.....	3
1. Inleiding en totstandkoming	4
2. Doel van het omgevingsprogramma	4
2.1 Raakvlakken met ander beleid.....	4
2.2 In gesprek met de stad	5
3. Kern van het programma.....	6
3.1 Huidige situatie	6
3.2 Gezondheid en duurzaamheid	7
3.3 De klant centraal.....	8
3.4 Flexibiliteit in een dynamische omgeving	10
3.5 Samenwerken en verbinden.....	13
3.6 Het horeca-aanbod verdeeld over de stad	13
3.7 Tot slot	16
Bijlagen.....	17
BIJLAGE 1 – Het proces met de stad en de raad	18
BIJLAGE 2 – Horecacategorieën.....	19
BIJLAGE 3 – Kaartmateriaal	21
BIJLAGE 4 – Raadsbesluit	24

Samenvatting van het programma

Horeca vervult binnen onze samenleving een belangrijke maatschappelijke en economische functie. Het zorgt voor ontmoeting tussen mensen en draagt bij aan beleving en ontspanning. Horeca draagt verder bij aan de levendigheid en de uitstraling van Nieuwegein en is een belangrijke werkgever in de stad.

Nieuw beleidskader voor de horeca

Dit omgevingsprogramma vormt het nieuwe beleidskader voor de horeca in Nieuwegein. Door focus aan te brengen stimuleert de gemeente een aantrekkelijk en divers aanbod. Het omgevingsprogramma is daarnaast bedoeld als toetsingskader voor nieuwe initiatieven. De verwachting is dat de sector komende jaren groeit. Nieuwe horeca is welkom in Nieuwegein, zo lang levendigheid en leefbaarheid met elkaar in balans blijven.

In gesprek met de stad

Het omgevingsprogramma horeca is tot stand gekomen in samenspraak met de stad. De gemeente wil de energie die hierbij vrijkwam vast houden. En gaat ondernemers, inwoners, vastgoedeigenaren en belangenbehartigers via structureel overleg aan elkaar verbinden. Bij afstemming en samenwerking staat de klant centraal. De gemeente wil aandacht voor gezondheid en duurzaamheid in de horeca bevorderen. En verkennen welk aanbod voor jongeren tot stand kan komen.

Sturen op hoofdlijnen

Horeca is een dynamische sector, waar trends en ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Door het nieuwe beleid flexibel in te richten krijgen ondernemers de mogelijkheid hier snel en efficiënt op in te spelen. Er geldt een **"ja, mits" houding**. De gemeente blijft sturen op hoofdlijnen en hanteert een gebiedsgericht beleid. Het uitgangspunt is dat het type horeca in een gebied moet passen bij het karakter van de omgeving. En logisch aansluit bij andere functies, zoals detailhandel en wonen. Om dit te bereiken wordt een geactualiseerde categorisering gebruikt.

Horeca-aanbod verdeeld over de stad

Horeca is gebaat bij een logische en herkenbare spreiding over de stad. De gemeente houdt vast aan de huidige structuur, waarbij horeca zich concentreert in het stadscentrum, de oude kernen en de buurt- en wijkwinkelcentra. In City, het levendige centrum van Nieuwegein, wordt ook horeca mogelijk die tot in de nacht geopend is. In Jutphaas, Vreeswijk en de winkelcentra worden de uiterlijke sluitingstijden voor nieuwe situaties juist iets aangescherpt. Op bedrijventerreinen is alleen nog horeca mogelijk op de bestaande zichtlocaties.

Randvoorwaarden voor afhaal en bezorging

Vanuit het oogpunt van leefbaarheid gaat de gemeente sturen op het afhalen en bezorgen van maaltijden. Dit type bedrijven sluit vanwege aan- en afrijbewegingen en uitstraling niet goed aan bij het historisch karakter van Jutphaas en Vreeswijk. Nieuwe bedrijven kunnen zich niet meer vestigen binnen de beschermde dorpsgezichten. En niet in het voetgangersgebied van City. Voor bezorging is het gebruik van fossiele brandstoffen ongewenst. De gemeente stimuleert daarom het gebruik van elektrische fietsen en brommers.

1. Inleiding en totstandkoming

Horeca is belangrijk voor Nieuwegein. Het is een plek waar inwoners en bezoekers van de stad elkaar ontmoeten. Horeca draagt bij aan de levendigheid in onder meer City en de oude kernen. En is daarmee bepalend voor de identiteit en uitstraling van onze stad. Horeca is verder een sector waarin veel mensen werkzaam zijn.

Het huidige horecabeleid voor de gemeente Nieuwegein dateert uit 1992. Sindsdien heeft de horeca een grote vlucht genomen, als gevolg van de bevolkingsgroei, toenemende welvaart en meer vrije tijd. In onze stad steeg het aantal horecazaken sindsdien van 18 naar 109. De ontwikkeling van de stad staat niet stil. Komende jaren komt er nog extra horeca bij in Het Klooster, City en Rijnhuizen. Horeca is een dynamische sector: trends en ontwikkelingen volgen elkaar snel op.

Afgelopen jaren kwamen steeds vaker vragen naar boven. Geeft het geldende beleid op inhoud nog voldoende houvast voor actuele vraagstukken? Heeft de gemeente een rol bij de sturing op kwantiteit en/of kwaliteit? Hoe gaan we om met spanningsveld tussen levendigheid en leefbaarheid? Waar ligt de balans tussen City, de oude kernen, de winkelcentra en de rest van de stad?

Kortom: tijd voor een actualisatie, die aansluit bij de omstandigheden en vragen van de huidige tijd.

2. Doel van het omgevingsprogramma

Met het voorliggende horecabeleid (omgevingsprogramma) willen we beter inspelen op de behoeften van de stad. Het bevat uitgangspunten en acties om de horeca in Nieuwegein met de betrokken partijen te optimaliseren. Het doel is een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod, logisch verspreid over de stad, als uitnodigende ontmoetingsplek voor inwoners en bezoekers. Het omgevingsprogramma vormt verder een actueel toetsingskader voor vragen en initiatieven uit de stad. Op die manier draagt het bij aan de volgende drie doelstellingen uit de Omgevingsvisie "Nieuwegein **verstedelijkt en vergroent**"¹ (oktober 2020):

- Verbonden met de stad, verbonden met elkaar
- Fijne en groene stad met een levendig centrum
- Een bedrijvige stad in een sterke regio

2.1 Raakvlakken met ander beleid

Horeca is als bedrijfstak relevant: de toegevoegde waarde aan de Nederlandse economie bedraagt ongeveer 2% en het aandeel in de werkgelegenheid is bijna 5%². Er is een sterke verwevenheid met andere bedrijven, die zowel toeleverancier als klant kunnen zijn. Vanuit de gemeente wordt de horeca gereguleerd via twee sporen: het omgevingsrecht en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Daarnaast zijn er raakvlakken met andere beleidsterreinen.

Omgevingsrecht

Horeca heeft raakvlakken met het omgevingsrecht op het gebied van onder meer ruimtelijke ordening, bouwregelgeving en milieunormen (inclusief geluid). Onder de Omgevingswet krijgt het nieuwe horecabeleid daarom de vorm van een omgevingsprogramma. Een dergelijk programma is een nadere uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisie. Daarnaast vormt het de sectorale inbreng voor de regels over horeca in het nog op te stellen omgevingsplan. Op die manier bepaalt het omgevingsprogramma straks waar in Nieuwegein welk soort horeca is toegestaan en vormt het een toetsingskader voor nieuwe initiatieven.

¹ https://www.nieuwegein.nl/fileadmin/gemeente_nieuwegein/Wonen_en_leefomgeving/Omgevingswet/Omgevingsvisie.pdf

² Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Horecabedrijven vallen op basis van de APV onder een vergunningstelsel: de horeca-exploitatievergunning. Deze bevat voorschriften over openbare orde en veiligheid, zoals openings- en sluitingstijden en gebruik van een eventueel terras. De wijze waarop gemeente Nieuwegein deze vergunningen afhandelt is uiteengezet in het Beleid exploitatievergunning horeca en openbare inrichtingen³. De horeca-exploitatievergunning is aanvullend op het omgevingsrecht en valt niet onder de Omgevingswet.

Grip op groei van de stad

Komende jaren ontwikkelt Nieuwegein zich door: er worden nog duizenden woningen gebouwd. De gemeenteraad heeft hierbij een aantal kritische succesfactoren vastgesteld. Ze vindt het bijvoorbeeld belangrijk ruimtelijke ordening bijdraagt aan een veilige en leefbare stad. En dat voorzieningen (zoals horeca) mee groeien, in de nabijheid van (nieuwe) woningen. Meer inwoners betekent immers meer draagvlak. Met deze uitgangspunten wordt rekening gehouden in dit omgevingsprogramma.

Overig

Horeca heeft raakvlakken met gezondheidsbeleid en jongerenbeleid. Zie hiervoor de uitleg verderop in dit Omgevingsprogramma. Omdat horeca mede bepalend is voor de identiteit en uitstraling hangt het verder samen met Stadsmarketing. Horeca is ook een branche die kwetsbaar is voor criminele inmenging. Dat is bijvoorbeeld de reden dat aan de afhandeling van een horeca-exploitatievergunning een integriteitsonderzoek (Wet Bibob) gekoppeld kan worden.

2.2 In gesprek met de stad

Als basis voor het omgevingsprogramma horeca heeft onderzoeksbureau Van Spronsen & Partners in het voorjaar van 2022 de huidige horecastructuur in Nieuwegein geanalyseerd. Het proces om te komen tot nieuw beleid is vervolgens uiteengezet in een Startnotitie, die informatief besproken is door de gemeenteraad.

Op inhoud is het omgevingsprogramma gestart als een "blanco vel", wat gaandeweg gevuld is door inbreng uit de stad. Deze participatie bestond uit de volgende stappen (in bijlage A is een uitgebreide beschrijving te vinden).

- Belanghebbenden konden bij twee meedenkavonden in het najaar van 2022 aangeven wat ze belangrijk vinden ten aanzien van horeca in Nieuwegein. In totaal deden ongeveer vijftig ondernemers, inwoners, vastgoedeigenaren en belangenbehartigers (zoals Koninklijke Horeca Nederland en wijkplatforms) hier aan mee. Tijdens de bijeenkomsten is onder meer gesproken over het huidige aanbod, gezondheid en de rol van de gemeente. Alle aanwezigen **schreven verder een "eigen" horecabeleid**.
- Om inzicht te krijgen in de mening van de jongeren is gebruik gemaakt van Swipocratie, een digitale peiling waarmee je binnen enkele minuten je reactie geeft op vragen en stellingen. Het bereik van deze nieuwe methode was met ongeveer 1900 deelnemers groot.
- De uitkomsten van bovenstaande punten zijn **gebundeld tot vijf centrale thema's**. In het voorjaar van 2023 zijn die besproken tijdens een tweede ronde met de stad. Die bestond uit één meedenkavond voor een brede doelgroep en twee bijeenkomsten speciaal voor jongeren uit Nieuwegein. Die konden onder meer aangeven wat ze verstaan onder uitgaan en welke randvoorwaarden ze daarbij belangrijk vinden.
- Belanghebbenden zijn tot slot in de gelegenheid gesteld om een schriftelijke reactie (zienswijze) te geven op de ontwerpversie van het omgevingsprogramma. Of hun vragen en standpunten mondeling toe te lichten tijdens een **"inloopspreekuur"**.

³ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR624452>

3. Kern van het programma

3.1 Huidige situatie

Analyse horecastructuur Nieuwegein

Vooruitlopend op het omgevingsprogramma heeft onderzoeksbureau Van Spronsen & Partners in het voorjaar van 2022 de horeca in Nieuwegein geanalyseerd⁴. De belangrijkste punten die uit het onderzoek naar voren komen zijn:

- Nieuwegein telt in totaal 109 horecabedrijven, met een gezamenlijke oppervlakte van rond de 22.900 m². Ongeveer 70% is gevestigd in winkelcentra en City is het belangrijkste concentratiegebied.
- Het aantal restaurants in Nieuwegein is vergeleken met referentiegemeenten⁵ laag, maar de totale oppervlakte is wel vergelijkbaar. De restaurants in onze gemeente zijn dus relatief grootschalig. De diversiteit aan type keukens in Nieuwegein is zeer hoog.
- **Nieuwegein heeft 66 bedrijven in de fastservicesector (onder meer cafetaria's, fastfood, broodjeszaken en afhaal/bezorging).** Deze zijn vooral gevestigd in winkelcentra. Ook hier is de diversiteit hoog. De fastservicesector in Nieuwegein groeide afgelopen jaren fors.
- De omvang van de drankensector is qua aantal en oppervlakte vergelijkbaar met referentiegemeenten. Nieuwegein heeft relatief weinig cafés en relatief veel koffieconcepten en zalencentra.
- Door de toevoeging van horeca op entreekavels van Het Klooster neemt het aandeel van de horecacapaciteit buiten de winkelcentra fors toe, met name qua oppervlakte.
- Er werken in Nieuwegein ongeveer 1.400 personen in de horeca. Het aandeel ten opzichte van de totale beroepsbevolking daalde tussen 2016 en 2020 van 3,4% naar 3,1%⁶. Het aantal vacatures in de branche is in die periode bijna verdubbeld.
- Tijdens corona daalden de bestedingen in de horeca met ongeveer 30%. Voor de komende jaren wordt herstel en gestage groei verwacht.

Opbrengst participatie

Aanvullend op het kwantitatief onderzoek gaven ondernemers, bezoekers, pandeigenaren en andere belanghebbenden tijdens de participatie hun mening over de horeca in Nieuwegein. De belangrijkste punten die hierbij naar voren kwamen zijn:

- De hoeveelheid horeca in de stad mag groeien. City wordt in het algemeen beschouwd als de meest geschikte plek, maar ook Jutphaas en Vreeswijk hebben potentie. In de wijken is vooral behoefte aan daghoreca met een ontmoetingsfunctie.
- De horeca in Nieuwegein is niet divers genoeg; het aanbod richt zich vooral op de "grote gemene deler". Er is behoefte aan meer authenticiteit en kleinschaligheid. Inwoners missen horeca die meer specifiek gericht is op jongeren, gezinnen en ouderen. In City zijn er onvoldoende zaken die in de (late) avond en nacht geopend zijn en die zich (ook) richten op entertainment.
- De balans tussen vraag en aanbod wordt met name bepaald door marktwerking. Belanghebbenden zijn zich hiervan bewust en vinden het niet wenselijk dat de overheid hier (te veel) op ingrijpt. Tegelijkertijd verwachten ze dat de gemeente zich tot op een bepaalde hoogte wel inspant om diversiteit en gezondheid in de horeca te bevorderen.

⁴ <https://www.ikbennieuwegein.nl/PageByID.aspx?sectionID=244997&contentPageID=2369488>

⁵ Houten, IJsselstein, Zeist, Woerden en Cappele aan den IJssel

⁶ Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek

Opbouw van het omgevingsprogramma

De opbrengst van de participatie is gebundeld onder de **vijf centrale thema's**. De gemeente kiest ervoor die als basis te nemen bij de opbouw van dit omgevingsprogramma. Per thema wordt eerst een korte context geschetst, waarna wordt aangegeven wat de gemeente wil bereiken en welke uitgangspunten en acties daarvoor de komende jaren worden ingezet. **De thema's zijn:**

- Gezondheid en duurzaamheid (paragraaf 3.2)
- De klant centraal (paragraaf 3.3)
- Flexibiliteit in een dynamische omgeving (paragraaf 3.4)
- Samenwerken en verbinden (paragraaf 3.5)
- Het horeca-aanbod verdeeld over de stad (paragraaf 3.6)

3.2 Gezondheid en duurzaamheid

Gezondheid

De horeca is een plek waar inwoners en bezoekers van Nieuwegein elkaar ontmoeten en kunnen ontspannen. Deze sociale functie is van positieve invloed op het mentale welbevinden. Horeca kan echter ook geassocieerd worden met minder gezonde eet- en drinkgewoonten. Daarin is ruimte voor verbetering.

De Rijksoverheid zet via een brede aanpak in op preventie en gezondheidsbevordering. De afspraken hierover staan in het Gezond en Actief Leven Akkoord⁷ (GALA), waar ook gemeente Nieuwegein zich aan verbonden heeft. GALA zet onder meer in op het bevorderen van een gezonde leefomgeving, die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en het maken van bewuste keuzes.

De gemeente wil dat ook de horeca hier een bijdrage aan levert. Bij de bijeenkomsten met de stad is naar voren gekomen dat van ons een informerende en faciliterende rol verwacht wordt. We kiezen voor voorlichting en afstemming over de onderstaande punten. Ondernemers behouden daarbij de vrijheid mee te bewegen in het tempo dat ze zelf (en hun klanten) passend vinden.

- We stimuleren horeca ondernemers om de gezonde keuze de makkelijke keuze te maken. Dit past binnen een trend die de afgelopen jaren al zichtbaar is. Denk bijvoorbeeld aan informatie over allergenen op de menukaart en het standaard aanbieden van caloriearme en alcoholvrije opties.
- We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk toiletten en AED's openbaar toegankelijk zijn. We stimuleren horecaondernemers daarom zich aan te melden bij de hiervoor gebruikelijke apps (www.hogenood.nl en www.hartslagnu.nl).
- We gaan in gesprek met ondernemers over de mogelijkheden voor rookvrije terrassen, met een focus op plekken waar veel kinderen komen.

De gemeente vindt het belangrijk dat jongeren niet onnodig geconfronteerd worden met ongezond gedrag. Voor deze doelgroep kiest de gemeente daarom voor een minder vrijblijvende aanpak.

- In horeca en instellingen waar relatief veel jongeren controleren we regelmatig op de leeftijdsgrens voor alcohol.
- Alle gemeentelijke sportverenigingen zijn al rookvrij. Aanvullend gaan we met ze in gesprek over hun alcoholbeleid en het bevorderen van een gezond aanbod in de kantines.

⁷ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed78d4569ae4ecbce8dac/pdf>

Duurzaamheid

Naast gezondheid is ook het onderwerp duurzaamheid van belang voor de horeca. Binnen de sector is er steeds meer aandacht voor het voorkomen van voedselverspilling. Verder zijn vraag en aanbod van duurzaam geproduceerd en vegetarisch/veganistisch eten afgelopen jaren sterk gegroeid. De verwachting is dat deze trend zich voort zal zetten.

Beleid en regelgeving rondom duurzaamheid heeft daarnaast invloed op de bedrijfsvoering van horecaondernemers. Landelijke regelgeving verplicht hen bijvoorbeeld om vanaf een bepaald verbruik aan elektriciteit/gas besparende maatregelen te treffen. Verder wordt hergebruik binnenkort de (wettelijke) norm: vanaf 2024 zijn plastic wegwerpbekers, bestek en maaltijdverpakkingen verboden. De gemeente gaat op de volgende wijze een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering van horecaondernemers stimuleren.

- We bieden horecaondernemers de mogelijkheid om op kosten van de gemeente een duurzaamheidsscan uit te laten voeren. Die geeft inzicht in energie- en waterverbruik en in de mogelijkheden voor het treffen van (kostenefficiënte) maatregelen.
- We willen dat er uiterlijk in 2030 geen gebruik meer wordt gemaakt van fossiele brandstoffen voor het bezorgen van maaltijden. We onderzoeken de mogelijkheid voor een subsidieregeling voor de zakelijke aanschaf van elektrische fietsen en/of brommers. Voor afstanden tot ongeveer vijf kilometer vormen die een prima alternatief.
- Het verwarmen van terrassen met gas vinden we ongewenst. We inventariseren in welke mate dit in Nieuwegein gebeurt en beoordelen op basis daarvan het nut en de haalbaarheid van een verbod. Parallel gaan we met ondernemers het gesprek aan over alternatieven (infrarood systemen, kussens/dekens).

3.3 De klant centraal

Inwoners geven aan dat ze de horeca in Nieuwegein niet divers genoeg vinden. En dat het aantal zaken nog mag groeien (zie paragraaf 3.1). Het aanbod is onvoldoende in balans met de (potentiële) vraag. Het aanpassen hiervan vraagt wat de gemeente betreft om een strategie waarin de klant centraal staat. De horeca in Nieuwegein kan zich alleen verder ontwikkelen wanneer alle belanghebbenden (nog) beter inspelen op diens wensen en behoeften. De gemeente kiest daarbij voor een verbindende rol. Door structureel contact en overleg (zie ook paragraaf 3.5) krijgen betrokken partijen een breed gedragen beeld van de randvoorwaarden die nodig zijn om de horeca te laten floreren. En wie daar welke rol in heeft.

Rollen en verantwoordelijkheden

Een bezoek van de klant aan de horeca start bij het vertrek vanaf huis en eindigt bij thuiskomst. Dit noemen we de totale "klantreis". Vaak worden hierbij ook andere bestemmingen bezocht, zoals winkels, de weekmarkt en/of het theater. Het is van belang dat tijdens de klantreis alle onderdelen zo goed mogelijk op orde zijn. Dat lukt alleen als alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen. En benodigde verbeteringen in afstemming met elkaar oppakken.

Als gemeente zijn we aan zet om de openbare ruimte in horecagebieden aantrekkelijk te houden (schoon, heel, veilig). We hebben verder een rol om de horeca goed bereikbaar te houden en aantrekkelijke stallingsmogelijkheden te faciliteren, voor zowel de fiets als de auto. Tot slot willen we dat de klant zich rondom horecagelegenheden prettig voelt; de openbare orde en veiligheid moet voldoende geborgd zijn. Dit bereiken we onder meer door regelmatig toezicht en, indien nodig, inzet van de Wet Bibob. Door inmenging van criminaliteit te weren, bevorderen we tegelijkertijd een gezond ondernemersklimaat.

De gemeente is terughoudend bij het sturen op vraag en aanbod, in lijn met de uitkomst van de gesprekken met de stad. Het is aan ondernemers om de klant zich welkom te laten voelen en in te spelen op trends en ontwikkelingen. Vastgoedeigenaren hebben een belangrijke rol bij de vestiging van (nieuwe) horeca. Het is mede aan hen om te zorgen voor voldoende kwaliteit en

variëteit in aanbod. Bedrijfsmakelaars zijn daarbij intermediair. Bij overleg en samenwerking met de betrokken partijen zetten we in op de volgende punten.

- We faciliteren ondernemers wanneer ze in willen spelen op trends en ontwikkelingen. Bij wijziging van concepten geldt een **"ja, mits" houding**. Die maken we mogelijk door regels en vergunningen zo flexibel mogelijk in te richten (zie paragraaf 3.4).
- We stimuleren ondernemers om toegankelijkheid en inclusie te borgen (minder validen, hulphonden, genderneutraliteit).
- Binnen City sturen we in overleg met (vastgoed)partijen op een logische clustering van typen horeca. Slimme koppelingen met andere functies kunnen verder de aantrekkelijkheid van het gebied als geheel bevorderen. Denk aan restaurants in de buurt van een theater of bioscoop.
- Bij het periodiek makelaarsoverleg besteden we aandacht aan de positie en potentie van de horeca in Nieuwegein.

Jongeren

Als het om horeca gaat verdienen jongeren bijzondere aandacht. Het is voor hen van oudsher een belangrijke plek om elkaar te ontmoeten en te kunnen ontspannen. Ook hebben veel jongeren een (bij)baan in de horeca. En op het ROC Horeca & Toerisme college in Nieuwegein kunnen ze een bijbehorende opleiding volgen.

In Nieuwegein heeft zich nooit een uitgaansleven voor de jeugd ontwikkeld. Jongeren uit de stad gaan hiervoor vaak naar IJsselstein of Utrecht. De meeste jongeren zouden het waarderen wanneer er ook in Nieuwegein één of meerdere plekken komen waar je tot in de nacht uit kunt gaan. Denk aan een feestcafé of een dansclub. De gemeente staat hier positief tegenover, maar betwijfelt of het aanbod hier in lijn kan worden gebracht met de vraag. Landelijk is al jarenlang een afname zichtbaar van het aantal discotheken en andere uitgaansgelegenheden voor jeugd. Het verhogen van de leeftijd waarop je alcohol mag drinken heeft hierin een doorslaggevende rol gespeeld. Daarnaast is een duidelijke verschuiving opgetreden naar het bezoeken van grotere evenementen, zoals feesten en festivals (in de open lucht en op binnenlocaties).

De gemeente vindt het belangrijk dat er plekken in de stad zijn waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. Om dit te stimuleren zetten we in op de onderstaande punten en randvoorwaarden.

- We betrekken jongeren bij het contact en overleg tussen horecabezoekers, ondernemers en vastgoedeigenaren (zie paragraaf 3.5). Op die manier verkennen we de mogelijkheden om aanbod beter in lijn te brengen met de vraag.
- We treden in overleg met ondernemers over de mogelijkheid om activiteiten voor jongeren te organiseren. Om dit te faciliteren bieden we cafés en restaurants de mogelijkheid om incidenteel (maximaal 12x per jaar) tot 01.00 uur entertainment aan te bieden, zoals live muziek of een DJ. Randvoorwaarde is dat ze hiervoor een geluidsmelding of -onthefing aanvragen.
- We vragen sociale en culturele partners uit de stad om binnen hun programmering (meer) aandacht te besteden aan jongeren.
- Bij activiteiten gericht op jongeren zetten we in op voorlichting over en preventie van alcohol- en drugsgebruik. Ook hebben we extra aandacht voor veiligheid. Jongeren geven aan dit thema belangrijk te vinden als ze uit gaan.

Ook evenementen kunnen een rol vervullen als ontmoetingsplek voor jongeren. In het evenementenbeleid maken we inzichtelijk wat we kunnen doen om dit te stimuleren. De eventuele aanleg van een evenemententerrein kan hier positief aan bijdragen. In de Nota Jeugdbeleid werken we daarnaast uit hoe we ontmoeting tussen jongeren buiten de horeca faciliteren. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om sportverenigingen of locaties in de openbare ruimte.

3.4 Flexibiliteit in een dynamische omgeving

Horeca is een dynamische sector: trends en ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Afgelopen jaren zagen we bijvoorbeeld een opkomst van pret-horeca (combinaties met sport of games), toenemende aandacht voor interieur (gestimuleerd door social media) en de introductie van technologie en digitalisering (versneld door corona). Daarnaast bevindt veel horeca zich in winkelgebieden, die op dit moment ook aan verandering onderhevig zijn. De gemeente wil horecaondernemers faciliteren hier snel en makkelijk op in te kunnen spelen. Dat doen we door regels en vergunningen over horeca zo flexibel mogelijk in te richten.

Omgevingsrecht

Het voorliggend omgevingsprogramma vormt de basis voor het Omgevingsplan. Hierin worden juridisch bindende regels vastgelegd over welk type horeca zich in welke delen van de stad mag vestigen. De gemeente kiest hierbij voor een sturing op hoofdlijnen, met de volgende uitgangspunten.

- We blijven insteken op een gebiedsgericht beleid, aangezien we hier positieve ervaringen mee hebben. De basis is dat horecazaken zich concentreren in City, Jutphaas/Vreeswijk en in de buurt- en wijkwinkelcentra (zie paragraaf 3.6). Hierbij geldt een flexibele insteek: binnen de aangewezen (delen van) straten zijn meerdere (commerciële) functies toegestaan. Daartoe behoort ook horeca in de categorie die passend is bij het karakter van het gebied. We sturen dus niet op het niveau van afzonderlijke panden.
- Horecazaken buiten de concentratiegebieden vormen een uitzondering. Hier is en blijft alleen de functie horeca toegestaan. Deze locaties zijn niet geschikt om te gebruiken voor bijvoorbeeld detailhandel of dienstverlening.
- We sturen op welk type horeca waar in de stad gewenst is. Dat doen we met behulp van een indeling in categorieën ("**staat van horeca-activiteiten**"). We actualiseren de huidige indeling en breiden deze uit met twee extra categorieën. En met maximale tijdvensters voor openstelling (zie toelichting hieronder).
- We sturen niet op de totale hoeveelheid horeca binnen de stad en/of deelgebied. Het ruimtelijk ordeningsrecht mag volgens jurisprudentie niet worden gebruikt om in te grijpen in concurrentieverhoudingen. Door de flexibele aanpak en de stand van de economie zal de hoeveelheid horeca tot een bepaalde hoogte altijd variëren. Het is niet wenselijk aanvragen van nieuwe ondernemers afhankelijk te maken van een momentopname.
- Binnen horecaconcentratiegebieden kunnen aanvullende randvoorwaarden gelden wanneer zich nieuwe horecazaken vestigen. Denk bijvoorbeeld aan onderzoek naar parkeeroplossingen wanneer de parkeerdruk in de directe omgeving hoog is. Of extra aandacht voor veiligheid wanneer een zaak tot diep in de nacht open blijft.
- Voor unieke locaties en/of horecaconcepten kan het college besluiten gemotiveerd af te wijken van de geldende planologische kaders.

Horeca-categorieën

Een duidelijke categorisering biedt de gemeente de mogelijkheid om gebiedsgericht te sturen op de vestiging en ontwikkeling van bepaalde type horeca. De bestaande indeling is op hoofdlijnen nog bruikbaar. Deze gaat uit van drie categorieën: dag-, avond- en nachthoreca. We voegen **extra categorieën toe voor "perifere horeca" en "verblijfshoreca"**. Deze hebben specifieke kenmerken hebben en passen niet goed in de huidige indeling. Verder willen we onduidelijkheid over openings- en sluitingstijden voorkomen. Daarom zijn per categorie maximale tijdvensters opgenomen. Andere gemeenten hebben hier positieve ervaringen mee. In onderstaande tabel is een samenvatting te vinden van de nieuwe indeling. Een gedetailleerde beschrijving is te vinden in bijlage B.

	<i>Naam</i>	<i>Voorbeelden</i>	<i>Tijdvensters</i>
1	Lichte horeca (daghoreca)	Lunchrooms, koffiezaken, snackbars	06.00 – 23.00 uur afhaal/bezorging tot 01.00 uur
2	Middelzware horeca (avondhoreca)	Restaurants, eetcafés, grandcafés, congres-/zalencentra	07.00 – 00.00 uur vrijdag/zaterdag tot 01.00 uur
3	Zware horeca (nachthoreca)	Kroegen, feestcafés, dansclubs	12.00 – 01.00 uur vrijdag/zaterdag tot 04.00 uur
4	Perifere horeca	(Fastfood)restaurants met drive-thru functie, verzorgingsplaatsen	06.00 – 01.00 uur afhaal/bezorging onbeperkt
6	Verblijfshoreca	Hotels, pensions	onbeperkt bar/restaurant tot 00.00 vrijdag/zaterdag tot 01.00 u

Horeca-exploitatievergunning

De horeca-exploitatievergunning kent in onze gemeente een flexibele insteek. Deze geeft het algemene recht om een horecazaak te mogen exploiteren, zonder specifieke beschrijving van het concept. Ondernemers zijn vrij hierbinnen aanpassingen door te voeren. Hier houden we aan vast. Bij wijziging van personeel of overname van de zaak moet de vergunning wel altijd worden geactualiseerd.

De horeca-exploitatievergunning bevat voorschriften voor het borgen van de openbare orde en veiligheid, zowel in horecazaken zelf als in de directe omgeving. Die hebben betrekking op sluitingstijden en personeel. Ze kunnen ook gericht zijn op de inzet van beveiliging. De horeca-exploitatievergunning reguleert verder het gebruik van terrassen, inclusief afmetingen. In het Beleid exploitatievergunning horeca en openbare inrichtingen⁸ zijn hierover algemene voorschriften opgenomen. Bijvoorbeeld een **definitie van "terrasmeubilair"** en dat een terras het hele jaar door gebruikt mag worden. Aanvullend geldt het volgende.

- De begrenzing van terrassen wordt in overleg tussen gemeente en ondernemer bepaald. En vastgelegd op een tekening, die wordt toegevoegd aan de vergunning. Dat is een kwestie van maatwerk. We nemen hiervoor in dit omgevingsprogramma geen ruimtelijke beperkingen of maximale zones op.
- Bij twijfel over hoe een nieuw terras in de praktijk gaat functioneren werken we met een proefperiode. Dit onderdeel wordt dan in eerste instantie vergund voor bepaalde tijd.

Paracommercie

Bij verenigingen of stichtingen is regelmatig horeca aanwezig. Denk aan sportclubs, buurthuizen, musea of godsdienstige instellingen. Aangezien deze horeca wordt geëxploiteerd door een niet-commerciële instelling, noemen we het paracommercie. De Alcoholwet kent hiervoor een apart type vergunning, met specifieke voorwaarden. Paracommercie mag bijvoorbeeld alleen zwakalcoholhoudende drank schenken en heeft een uiterlijke sluitingstijd van 01.00 u. Verder is het toegestaan te werken met barvrijwilligers, waarvoor minder strenge opleidingseisen dan bij reguliere horeca. Ook kan er sprake zijn van subsidies en/of een gunstig belastingregime.

Paracommercie is bedoeld ter ondersteuning aan de hoofdfunctie. Denk aan een sportteam wat na de wedstrijd nog iets drinkt en na praat. De gemeente wil niet dat paracommercie gebruikt wordt als zelfstandige horecavoorziening of als zalenverhuur. De betreffende locaties waren hier planologisch nooit voor bedoeld. Daarnaast kunnen deze activiteiten overlast opleveren voor de omgeving of oneerlijke concurrentie vormen voor reguliere horeca. Aan paracommercie verbinden we daarom de volgende voorwaarden.

⁸ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR624452>

- Verhuur voor feesten/partijen aan particulieren, commerciële partijen of leden van de vereniging is alleen incidenteel toegestaan (maximaal 12x per jaar). In de Algemene Plaatselijke Verordening van gemeente Nieuwegein was deze grens al langer opgenomen. Vanaf nu komen ook situaties waarbij huurders hun eigen eten en/of drank meenemen en situaties waarbij geen alcohol wordt geschonken hieronder te vallen.
- Maatschappelijk gebruik door andere stichtingen, verenigingen en overheidsinstanties is onbeperkt toegestaan. Voorbeelden hiervan zijn een klaverjasvereniging die gebruik maakt van een buurthuis, bijeenkomsten voor eenzame ouderen in een sportkantine of een voorlichtingsbijeenkomst van de gemeente in een sporthal.

Mengvormen

Afgelopen jaren waren in centrumgebieden steeds vaker vernieuwende concepten te zien, die horeca combineren met detailhandel, dienstverlening en/of leisure functies. Deze mengvormen staan ook bekend als "blurring", ofwel branchevervaging. Voorbeelden hiervan zijn een lunchcafé in een boekhandel of een restaurant wat ook streekproducten verkoopt. Dergelijke zaken bieden door hun unieke concept of beleving een interessante meerwaarde voor bezoekers.

De gemeente staat positief tegenover mengvormen. Het omgevingsrecht vormt hierbij geen beletsel. We houden in de winkelcentra en oude kernen vast aan een gebiedsgerichte aanpak. Dat betekent dat zowel detailhandel, horeca als dienstverlening zijn toegestaan (zelfstandig of in combinatie). Het is aan ondernemers hier een passende invulling en verdeling aan te geven. Ze zijn daarbij gebonden aan dezelfde regelgeving als zelfstandige horecazaken. Dat betekent bijvoorbeeld dat een horeca-exploitatievergunning noodzakelijk kan zijn.

Voor mengvormen waarbij ook alcohol geschonken of verkocht wordt onderschrijft de gemeente de lijn van de Alcoholwet, ter bescherming van de volksgezondheid. Dit betekent onder meer dat een fysieke scheiding verplicht is tussen het horecadeel en het deel met detailhandel of dienstverlening. Op die manier worden bezoekers niet onnodig met alcohol geconfronteerd. Personeel moet daarnaast in bezit zijn van een Verklaring Sociale Hygiëne.

Afhaal en bezorging

Horeca die zich (ook) richt op de afhaal en bezorging van maaltijden is niet meer weg te denken. In Nieuwegein zijn er rond de 75 aanbieders. Afgelopen jaren is de diversiteit in keukens sterk toegenomen. En is het accent verschoven van zelf afhalen naar bezorging tot aan de voordeur. De opkomst van centrale bezorgdiensten (zoals Thuisbezorgd en Uber Eats) en de coronaperiode speelden hierin een belangrijke rol.

Afhaal en bezorging is voor sommige zaken een nevenactiviteit, ondergeschikt aan de restaurantfunctie. Andere ondernemers focussen zich volledig op (afhaal en) bezorging. Deze **zaken worden planologisch beschouwd als "detailhandel"**. Afhaal en bezorging voorziet in de behoefte van de klant die even geen tijd of zin heeft om zelf te koken. Door de aan- en afrijbewegingen en uitstraling kan er ook sprake zijn van negatieve impact op de leefomgeving. Daarnaast is de sociale meerwaarde van zaken waar niet of nauwelijks ter plaatse wordt gegeten beperkt. **De gemeente gaat scherper sturen op de activiteit "afhaal en bezorging" en hanteert** daarbij de volgende uitgangspunten.

- Het afhalen en bezorgen van maaltijden blijft voor horeca toegestaan als nevenactiviteit.
- Zaken die zich (vrijwel) uitsluitend beperken tot afhaal en bezorging kunnen zich alleen vestigen op locaties waar planologisch "detailhandel" is toegestaan.
- Vanuit het oogpunt van leefbaarheid beperken we mogelijkheden voor afhaal en bezorging binnen het beschermd dorpsgezicht van Jutphaas en Vreeswijk en binnen het voetgangersgebied van City (zie uitwerking in paragraaf 3.6).
- Zaken die alleen maaltijden bezorgen horen thuis op bedrijventerreinen. Hun activiteiten zijn vergelijkbaar met bijvoorbeeld die van een cateraar.
- We willen dat er uiterlijk in 2030 geen gebruik meer wordt gemaakt van fossiele brandstoffen voor het bezorgen van maaltijden (zie ook paragraaf 3.2).

3.5 Samenwerken en verbinden

Zoals al uitgelegd in paragraaf 3.3 kiezen we voor een verbindende rol als het gaat om de horeca in de stad. Bezoekers van de meedenkavonden gaven aan het belangrijk te vinden dat de gemeente het gesprek tussen betrokken partijen faciliteert. Ze zien voor de gemeente verder een rol weggelegd om belangen tegen elkaar af te wegen en een balans te zoeken. We brengen alle partijen die een rol hebben bij het aanbod daarom op structurele basis met elkaar in contact. Zo kunnen ze elkaar kunnen ontmoeten en informatie/ideeën uitwisselen. Zowel (potentiële) bezoekers, jongeren, (nieuwe) ondernemers, vastgoedeigenaren al belangenbehartigers (zoals Koninklijke Horeca Nederland en makelaars) zijn welkom. Het doel is elkaar beter te leren kennen, qua achtergrond/belang en op persoonlijk vlak. Op die manier versterkt de gemeente het netwerk. En sturen we aan op acties om de horeca in Nieuwegein met zijn allen te optimaliseren.

- We organiseren één keer per jaar een brede netwerkbijeenkomst, onder de naam "Horecaplein". Die gebruiken we voor voorlichting en dialoog over algemene onderwerpen die de horeca raken, zoals gastvrijheid, personeelstekort, de "klantreis", gezondheid en duurzaamheid.
- Aanvullend hierop gaan we in kleiner verband het gesprek aan over specifieke onderwerpen. Denk aan aanbod voor jongeren of het verbeteren van de horeca in een bepaald deelgebied. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenhang met Stadsmarketing en binnenstadmanagement.

3.6 Het horeca-aanbod verdeeld over de stad

In deze paragraaf is te lezen welk type horeca de gemeente passend vindt in de verschillende deel gebieden van Nieuwegein en waarom. We beschrijven zowel de bestaande situatie als onze visie op de toekomst. Bij de laatste vormen de uitgangspunten uit de voorgaande paragrafen de basis. Er is geen sprake van grote koerswijzigingen. De huidige ruimtelijke structuur is logisch, herkenbaar en functioneert op hoofdlijnen goed. De insteek blijft daarom dat horeca zich met name concentreert in City, de oude kernen en de buurt- en wijkwinkelcentra. Op onderdelen is er wel sprake van wijzigingen en aanscherpingen ten opzichte van de het huidige ruimtelijk beleid. Deze krijgen een plek in de regels van het omgevingsplan en worden van kracht wanneer dit is vastgesteld. Dat betekent dat ze uitsluitend gelden voor nieuwe situaties. En geen invloed hebben op de vergunningen en rechten van zittende ondernemers.

City

City is hét centrum voor heel Nieuwegein. Het is de plek waar inwoners en bezoekers naartoe gaan om elkaar te ontmoeten en te ontspannen. Functies zoals horeca, cultuur en detailhandel vervullen hierin een cruciale rol. City is centraal gelegen in onze stad, goed bereikbaar per fiets, openbaar vervoer en auto. De horeca in City concentreert zich op twee locaties: de Markt met vooral daghoreca en het Stadsplein met vooral avondhoreca. Ongeveer de helft van de horeca in

City valt onder een franchiseformule. Het aanbod voorziet in een behoefte, maar is weinig divers. Bezoekers beoordelen het regelmatig als eenzijdig. In City is op dit moment nauwelijks horeca te vinden die op de late avond en in de nacht geopend is.

Komende jaren ontwikkelt City zich verder door tot het levendige centrum voor inwoners uit Nieuwegein en bezoekers uit de regio. De gemeente vindt dat horeca hier een wezenlijke rol in vervult en ziet City als hét horecaconcentratiegebied van Nieuwegein. We zien potentie voor groei. Met name zaken die iets toevoegen wat betreft sfeer/beleving, authenticiteit en kleinschaligheid zijn welkom. Mengvormen kunnen hier deel van uitmaken. Horeca in City mag sowieso overdag en in de avond open zijn (categorie 1 en 2). We blijven via binnenstadmanagement in overleg met (vastgoed)partijen in City om te komen tot logische clusters en koppeling met andere functies, zoals winkelen en cultuur/ontspanning (theater, bioscoop).

Een levendig centrum mag ook bruisen in de late avond- en nachturen. De gemeente wil dit bevorderen en wijzigt op dit punt het huidige beleid. Voor City gelden de volgende uitgangspunten.

- In alle commerciële ruimten in City (zie bijlage 3.1) is dag- en avondhoreca (categorie 1 en 2) toegestaan.
- City is verder de plek in Nieuwegein waar ook nachthoreca (categorie 3) zich kan vestigen. Ondernemers moeten daarbij wel altijd aantonen dat de veiligheid voor bezoekers en de omgeving voldoende geborgd kan worden. Daarvoor kan bijvoorbeeld de inzet van professionele beveiliging noodzakelijk zijn. Die kan ook toezicht houden op aankomend en vertrekkend publiek.
- Avondhoreca (categorie 2) krijgt de mogelijkheid om incidenteel (maximaal 12x per jaar) tot 01.00 uur entertainment aan te bieden, zoals live muziek of een DJ. Randvoorwaarde is dat ze hiervoor een geluidsmelding of -ontheffing aanvragen.
- We monitoren de ontwikkeling van activiteiten in de late avond- en nachturen. En controleren met regelmaat op geluidnormen. De leefbaarheid mag niet te veel onder druk komen te staan. City is immers ook een gebied waar mensen wonen.

Door de centrale ligging is City ook een aantrekkelijke vestigingsplek voor afhaal- en bezorgzaken. Die zijn vooral gevestigd aan de randen van het gebied. Dat blijft mogelijk, maar om de leefbaarheid te bevorderen gaat de gemeente wel scherper sturen. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten.

- Afhaal en bezorging in City concentreert zich in winkelruimten die gelegen zijn in directe nabijheid van wegen en/of fietspaden.
- Nieuwe zaken die zich (vrijwel) uitsluitend richten op afhaal en bezorging zijn niet toegestaan in winkelruimten die alleen toegankelijk zijn via het voetgangersgebied.
- We stimuleren het gebruik van elektrische fietsen en brommers (zie paragraaf 3.2), die gestald moeten worden op centrale plekken. Bezorgauto's moeten worden geparkeerd in de parkeergarages.

Jutphaas en Vreeswijk

De oude kernen Jutphaas en Vreeswijk hebben een bijzondere positie binnen Nieuwegein: het zijn de oude bakens in een volwassen geworden groeikern. Van oudsher was hier een grote diversiteit aan functies gevestigd, waaronder horeca. Afgelopen decennia is het karakter van de oude kernen veranderd. Winkels en (zware) bedrijvigheid maakten deels plaats voor nieuwe woningen. Ook het aanbod aan horeca nam af, al ziet de gemeente nog steeds voldoende potentie. De historische panden en de aanwezigheid van water zorgen voor een prima uitstraling en maken de oude kernen tot een aantrekkelijke vestigingsplek. Naast inwoners vormen passanten een kansrijke doelgroep. In het voorjaar en in de zomer maken veel fietsers gebruik van de (nog te optimaliseren) snelfietsroute langs de Herenstraat en de routes over de Lekdijk, die door Vreeswijk leiden. Ook de recreatievaart biedt in deze maanden kansen. Horeca kan verder bijdragen aan de beleving en bewustwording van de rijke geschiedenis en cultuurhistorie.

De horeca in Jutphaas kan een impuls gebruiken, zowel qua hoeveelheid als qua kwaliteit. Afgelopen jaren is de ontmoetingsfunctie hier grotendeels verdwenen en is het accent verschoven naar afhaal en bezorging. De transformatie van Rijnhuizen tot woonwijk draagt positief bij aan de potentie van Jutphaas als horecagebied. We zien daarbij ook kansen voor samenwerking met partijen op fort Jutphaas en kasteel Rijnhuizen. Hier liggen plannen voor de ontwikkeling van een kleinschalige evenementenlocatie met boutique hotel en bootjesverhuur met daghoreca.

Bij de horeca in Vreeswijk ligt de nadruk op een publieksfunctie en ontmoeting. Dit willen we behouden. De gemeente ziet eventueel mogelijkheden voor een beperkte groei, maar constateert ook dat de parkeerdruk in het gebied hoog is. Horeca die tot later in de nacht geopend is kan daarnaast op gespannen voet komen te staan met de woonfunctie in het gebied (dit geldt ook voor Jutphaas).

De gemeente wil bevorderen dat het horeca-aanbod in de oude kernen in balans blijft met het karakter van deze bijzondere plekken. Het doel is ontmoeting en beleving te bevorderen en de leefbaarheid te borgen. De insteek wordt dat horeca met een publieksfunctie zich concentreert in en beperkt tot de delen die zijn aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Zaken die zich (hoofdzakelijk) beperken tot afhaal en bezorging concentreren zich in aanloopstraten in de omgeving.

- Horeca met een publieksfunctie concentreert zich in Jutphaas en Vreeswijk binnen delen van het beschermd dorpsgezicht (zie bijlage 3.2 en 3.3). Hier zijn dag- en avondhoreca (categorie 1 en 2) mogelijk. Voor nieuwe situaties beperken we de sluitingstijden: doordeweeks tot uiterlijk middernacht open, in het weekend tot uiterlijk 01.00 uur.
- Vanuit het oogpunt van leefbaarheid staan we in het beschermd dorpsgezicht geen nieuwe situaties meer toe die zich (vrijwel) uitsluitend richten op afhaal en bezorging.
- In de delen van de oude kernen die niet onder het beschermd dorpsgezicht vallen vervalt voor nieuwe situaties de mogelijkheid voor horeca. Dit betreft de Nedereindseweg (Jutphaas) en de Handelskade (nabij Vreeswijk). Zaken die zich beperken tot afhaal en bezorging kunnen zich hier wel vestigen, in de bestaande winkelpanden (zie bijlage D-2).
- We stimuleren het gebruik van elektrische fietsen en brommers (zie paragraaf 3.2).

Buurt- en wijkwinkelcentra

De gemeente streeft naar basisvoorzieningen dichtbij in de wijk. Buurt- en wijkwinkelcentra hebben hierin een belangrijke rol: ze zijn het sociale hart van de wijk. De centra zijn op een duidelijke en herkenbare manier verspreid over de stad en functioneren goed. Naast winkels, dienstverlenende en maatschappelijke functies is vrijwel altijd ook horeca aanwezig. Inwoners kunnen elkaar daar ontmoeten of een maaltijd afhalen bij bijvoorbeeld de snackbar, een Chinees restaurant of een kebabzaak.

De gemeente ziet buurt- en wijkwinkelcentra als geschikte plekken voor horeca die overdag en/of in de vroege avond geopend is. Om ontmoeting te bevorderen is het positief als zaken een publieksfunctie hebben. Ook voor afhaal en bezorging zijn buurt- en wijkwinkelcentra logische vestigingsplekken, omdat deze zaken gebaat zijn bij een korte afstand tot de klant. Dat leidt tot de volgende uitgangspunten.

- In buurt- en wijkwinkelcentra (zie kaart in bijlage 3.4) blijft daghoreca (categorie 1) mogelijk. Om de impact op de leefomgeving te beperken vervalt voor nieuwe situaties de mogelijkheid voor avondhoreca (categorie 2).
- Zaken die zich (mede) richten op afhaal en bezorging blijven mogelijk. We stimuleren het gebruik van elektrische fietsen en brommers (zie paragraaf 3.2).

Geïsoleerd gelegen horeca

Op ongeveer vijf bijzondere locaties, verspreid over de stad, is in het verleden geïsoleerd gelegen horeca gevestigd. Deze zaken hebben een meerwaarde voor de omgeving en/of het pand waarin ze gevestigd zijn. Denk aan de horeca bij recreatieplas Laagraven en in een

historische boerderij aan de Nedereindseweg. Solitair gelegen zaken zijn wat de gemeente betreft een uitzondering. Vandaar dat de volgende uitgangspunten gelden.

- Geïsoleerd gelegen horeca blijft mogelijk op de huidige locaties (zie kaart in bijlage 3.5).
- Nieuwe geïsoleerd gelegen horecalocaties staan we in principe niet toe. Voor uitzonderlijke situaties kan het college besluiten hier gemotiveerd af te wijken (zie paragraaf 3.4).

Werklocaties

De bedrijventerreinen in Nieuwegein concentreren zich aan de oost- en noordzijde van de stad. Verder is er een concentratie aan (zakelijke) dienstverlening en leisure aan de zuidkant van Blokhoeve en een kantoreengebied bij de afslag A2. Alle werklocaties liggen nabij drukke (snel)wegen en zijn goed ontsloten. Dat maakt ze aantrekkelijk voor horeca die zich richt op passanten en/of werknemers. Op een beperkt aantal zichtlocaties bevinden zich (fastfood-) restaurants, veelal met drive-thru functie. Nabij de A2 bevindt zich een hotel. Tot slot heeft de gemeente in het verleden op Plettenburg, De Wiers en Herenstraat-Kruyderlaan-Hildo Kropstraat op een beperkt aantal locaties horeca en afhaal/bezorging toegestaan, verspreid gelegen over de terreinen.

De gemeente vindt de bestaande zichtlocaties een logische plek voor een (snelle) maaltijd en/of een overnachting. Bedrijventerreinen zijn verder bedoeld voor de vestiging van bedrijven, niet meer voor horeca en/of afhaalzaken (detailhandel). Voor werklocaties gelden daarom de volgende uitgangspunten.

- Op een beperkt aantal zichtlocaties (zie kaart in bijlage 3.5) blijft perifere horeca (categorie 4) en/of verblijfshoreca (categorie 5) mogelijk.
- Alle andere mogelijkheden voor horeca op werklocaties (Plettenburg, De Wiers en Herenstraat-Kruyderlaan-Hildo Kropstraat) vervallen voor nieuwe situaties. Ook het afhalen van maaltijden (detailhandel) is hier niet meer toegestaan.
- Zaken die alleen maaltijden bezorgen beschouwen we als bedrijf en mogen zich juist alleen op werklocaties vestigen.

Ondergeschikte horeca

Bij diverse voorzieningen kan ondergeschikte horeca aanwezig zijn. Denk aan een kantine bij een bedrijf, kantoor of sportvereniging en een (sapjes)bar in een sportschool. Dit blijft toegestaan, als onderdeel van de hoofdbestemming. Randvoorwaarde is dat het hier altijd ondergeschikt aan moet blijven (zowel qua oppervlakte, inkomsten en hoeveelheid personeel). Nadere randvoorwaarden voor ondergeschikte horeca zijn uitgewerkt in het Beleid exploitatievergunning horeca en openbare inrichtingen Gemeente Nieuwegein 2019⁹.

3.7 Tot slot

Dit omgevingsprogramma vormt het nieuwe beleidskader voor de horeca in Nieuwegein. Door focus aan te brengen wil de gemeente een aantrekkelijk en divers aanbod stimuleren. Het sleutelwoord daarbij is **"balans"**. Balans tussen vraag en aanbod. Balans tussen levendigheid en leefbaarheid. Balans tussen het bevorderen van gezondheid en het behoud van vrije keuze. Balans tussen flexibiliteit en zekerheid. Balans tussen horeca en de directe omgeving. En een gebalanceerde verdeling van horeca over de (groeiende) stad.

De gemeente gaat komende jaren hiernaar op zoek, met de uitgangspunten van dit omgevingsprogramma als basis. En nodigt ondernemers, inwoners, vastgoedeigenaren en belangenbehartigers van harte uit hieraan mee te doen.

⁹ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR624452>

Bijlagen

1. *Het proces met de stad en de raad*
2. *Horecacategorieën*
3. *Kaartmateriaal*
 - 3.1. *City*
 - 3.2. *Jutphaas*
 - 3.3. *Vreeswijk*
 - 3.4. *Wijk- en buurtwinkelcentra*
 - 3.5. *Geïsoleerd gelegen horeca*
4. *Raadsbesluit*

BIJLAGE 1 – Het proces met de stad en de raad

In deze bijlage is beschreven op welke wijze de stad en de gemeenteraad zijn meegenomen bij de totstandkoming van het omgevingsprogramma horeca Nieuwegein 2023.

In gesprek met de stad

Van het eerste startpunt (najaar 2022) tot en met de vaststelling door de gemeenteraad (najaar 2023) was een projectwebsite (www.ikbennieuwegein.nl/nieuwhorecabeleid) beschikbaar. Hierop was informatie te vinden over het proces, de voortgang en actuele ontwikkelingen, zoals verslagen van de bijeenkomsten. Bij vragen en opmerkingen kon gebruik worden gemaakt van een mailadres (nieuwhorecabeleid@nieuwegein.nl).

De eerste ronde met de stad had als **doel om de leidende thema's te identificeren**. Op 29 november en 1 december 2022 zijn in de DE KOM inwoners, horecaondernemers, Koninklijke Horeca Nederland, politie en Stadstoezicht bijeengekomen. Onder begeleiding van een facilitator hebben we het thema "horeca in Nieuwegein" met de bijbehorende wensen en verlangens uitdiept. Bij deze bijeenkomsten waren in totaal ongeveer 50 personen aanwezig.

Jongeren uit de stad zijn **betrokken met behulp van "Swipocratie"**. Dit is een digitale peiling waarmee je binnen enkele minuten je mening geeft door op je telefoon of tablet te swipen door een aantal beelden en stellingen. Het aantal deelnemers was boven verwachting: in totaal deden ongeveer 1900 inwoners mee. Ongeveer twee derde deel daarvan was onder de 30 jaar was. De **mening van de "oudere"** Nieuwegeiners leverde een mooie bijvangst op. Om goed onderscheid te kunnen maken zijn de resultaten uitgesplitst naar leeftijd.

De inbreng uit de eerste ronde en Swipocratie is gebundeld onder vijf **centrale thema's**. Hieraan is tijdens een tweede ronde met de stad verder richting gegeven. In maart 2023 zijn we opnieuw in gesprek gegaan met dezelfde doelgroepen. Hierbij waren ongeveer 25 deelnemers aanwezig.

Tot slot zijn we in gesprek gegaan met jongeren uit Nieuwegein. Begin maart was er een bijeenkomst die onder meer was aangekondigd via social media. Onder begeleiding van experts op gebied van jongerencommunicatie konden ze aangeven wat ze verstaan onder horeca en uitgaan, en wat voor daarbij voor hen belangrijke randvoorwaarden zijn. De opkomst was met bijna 15 deelnemers beperkt, maar wel waardevol. De meeste aanwezigen waren ook aanwezig bij een tweede bijeenkomst eind maart, die gericht was op concrete kansen om op korte termijn aanbod voor jongeren te realiseren.

Terinzagelegging

Het ontwerp van het Omgevingsprogramma heeft het 6 weken ter inzage gelegen, van 5 juni tot en met 16 juli 2023. Dit is openbaar bekend gemaakt via het gemeenteblad, de gemeentelijke website en de projectwebsite. Alle horecaondernemers, wijkplatforms en deelnemers uit de gespreksronde waarvan het e-mailadres bekend was zijn proactief geïnformeerd. Geïnteresseerden zijn tot slot in de gelegenheid gesteld hun vragen en zienswijze persoonlijk toe te lichten en eventueel mondeling in te dienen. Op het ontwerp zijn 8 zienswijzen ingebracht.

Gemeenteraad

De gemeenteraad is op de volgende wijze betrokken:

- **Najaar 2022: Startnotitie besproken tijdens een "Avond van de Stad"**
- Voorjaar 2023: Informerende brief over de opbrengst van de participatie en de leidende **thema's die daarbij zijn opgehaald**¹⁰
- Najaar 2023: Avond voor de Stad (ter voorbereiding op besluitvorming) en Raadsvergadering (behandeling en vaststelling)

¹⁰ <https://nieuwegein.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/4104632a-a283-4e33-84fe-e924ecaf4795?documentId=330867b7-13b5-4d2f-b3b9-85a5bf0d295a>

BIJLAGE 2 – Horecacategorieën

Binnen de ruimtelijke ordening wordt de horeca ingedeeld in categorieën, ook wel bekend als de staat van horeca-activiteiten. Hiermee kan de gemeente op hoofdlijnen sturen op welk type horeca in welk deelgebied acceptabel is. De indeling die gemeente Nieuwegein nu hanteert sluit op onderdelen niet meer goed aan bij de huidige praktijk. Daarom is een actualisatie gemaakt, waarbij ook twee extra categorieën en uiterlijke sluitingstijden zijn toegevoegd.

<i>Categorie 1</i>	<i>Lichte horeca (daghoreca)</i>
<i>Omschrijving</i>	Inrichtingen gericht op het verstrekken van snacks, (kleine) maaltijden en/of alcoholvrije drank, zowel om ter plaatse op te eten als om mee te nemen. Ondergeschikt hieraan kan eventueel ook alcoholhoudende drank worden verstrekt.
<i>Voorbeelden</i>	Lunchrooms, ontbijtzaken, broodjeszaken, koffie- en theeconcepten, snackbars, pannenkoekenrestaurants, ijssalons, fastfood zonder drive-thru, pizzeria's die vooral gericht zijn op afhaal/bezorging
<i>Tijdvensters</i>	Exploitatie vindt overdag en in de vroege avond plaats. Een eventuele afhaal- en bezorgfunctie kan langer doorlopen, met name in de weekenden. De toegestane openingstijden zijn: <ul style="list-style-type: none"> - tussen 6.00 en 23.00 uur - tot uiterlijk 01.00 uur voor afhaal/bezorging

<i>Categorie 2</i>	<i>Middelzware horeca (avondhoreca)</i>
<i>Omschrijving</i>	Inrichtingen gericht op het verstrekken van maaltijden en/of (alcoholhoudende) drank. Aanvullend kan <i>incidenteel</i> (tot maximaal 12x per jaar) entertainment wordt aangeboden, zoals een dansavond of live-optreden ¹¹ . Ondergeschikt aan de hoofdfunctie kan zaalverhuur voor <i>besloten</i> feesten en partijen plaatsvinden.
<i>Voorbeelden</i>	Restaurants, grand cafés, grillrooms (waaronder shoarma/kebab), zalen- en congrescentra, pizzeria's waar in hoofdzaak ter plaatse gegeten wordt
<i>Tijdvensters</i>	Exploitatie vindt zowel overdag als in de avonden plaats. De toegestane openingstijden zijn: <ul style="list-style-type: none"> - tussen 07.00 en 00.00 op maandag t/m donderdag en op zondag - tussen 07.00 en 01.00 uur op vrijdag en zaterdag

<i>Categorie 3</i>	<i>Zware horeca (nachthoreca)</i>
<i>Omschrijving</i>	Inrichtingen gericht op het verstrekken van met name alcoholhoudende drank, eventueel in combinatie met snacks en (kleine) maaltijden. Daarnaast kan op <i>structurele</i> basis entertainment worden aangeboden, zoals dansavonden en liveoptredens. Tot slot kan er (ook) sprake zijn van zaalverhuur voor <i>openbaar toegankelijke</i> feesten en partijen.
<i>Voorbeelden</i>	Kroegen, clubs, discotheken, feest- en danscafés, partycentra, karaokebars
<i>Tijdvensters</i>	Exploitatie start vanaf het middaguur en loopt door tot in de (diepe) nacht. De toegestane openingstijden zijn: <ul style="list-style-type: none"> - tussen 12.00-01.00 u op maandag t/m donderdag en op zondag - tussen 12.00-04.00 u op vrijdag en zaterdag

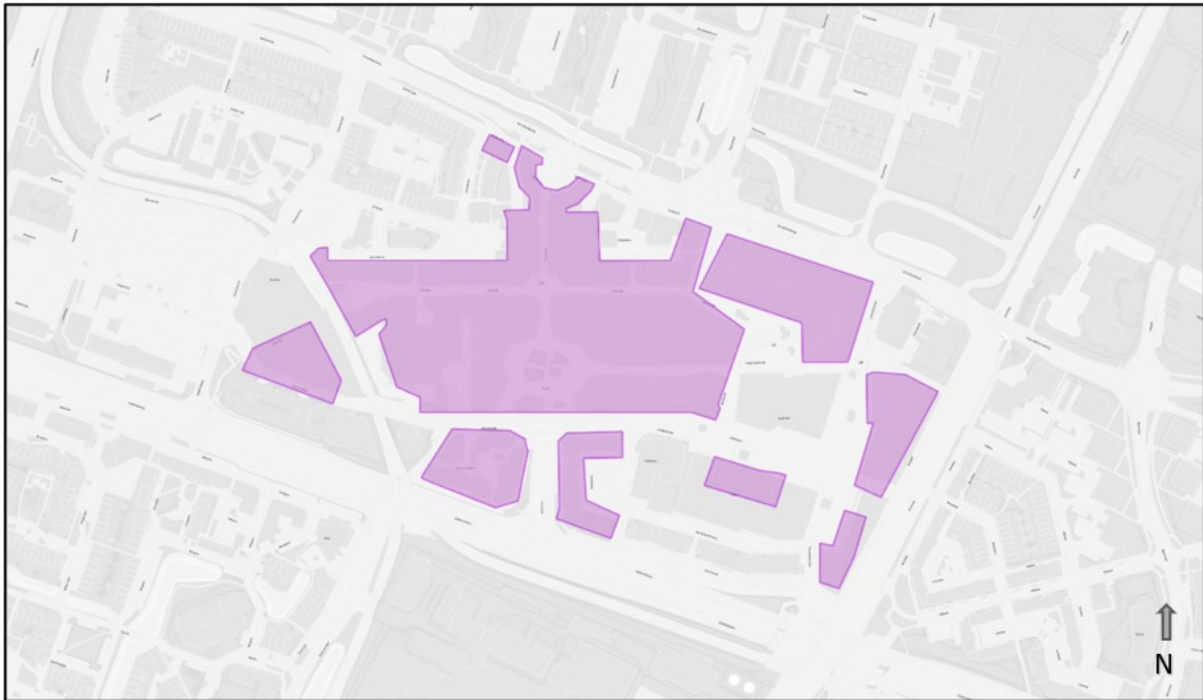
¹¹ onder voorwaarde van een geluidsmelding of -onthefing

<i>Categorie 4</i>	<i>Perifere horeca</i>
<i>Omschrijving</i>	Inrichtingen gericht op het verstrekken van een relatief snelle en eenvoudige maaltijd (fastfood) en alcoholvrije drank, zowel om ter plaatse op te eten maar in belangrijke mate ook om mee te nemen (waarvoor vaak een drive-thru functie is gerealiseerd). Ondergeschikt hieraan kan eventueel ook alcoholhoudende drank worden verstrekt. Dit type inrichtingen richt zich (mede) op autopassanten en is in het algemeen gevestigd in de buurt van uitvalswegen (zichtlocaties), aan de rand van het stedelijk gebied.
<i>Voorbeelden</i>	(Fastfood)restaurants en foodcourts op bedrijventerreinen, horeca op verzorgingsplaatsen langs snelwegen
<i>Tijdvensters</i>	De exploitatie vindt plaats vanaf de vroege ochtend tot de late avond. In het weekend kan dit tot begin van de nacht doorlopen. Na sluiting van het restaurant blijft de drive-thru vaak nog een aantal uren extra open. De toegestane openingstijden zijn: <ul style="list-style-type: none"> - tussen 6.00 en 01.00 uur voor het restaurant - onbeperkt voor afhaal/bezorging

<i>Categorie 5</i>	<i>Verblijfshoreca</i>
<i>Omschrijving</i>	Inrichtingen die hoofdzakelijk gericht zijn op slaapverblijf. Ondergeschikt hieraan kunnen eventueel maaltijden, kleine etenswaren en/of (alcoholhoudende) dranken verstrekt en kan er sprake zijn van structurele zaalverhuur voor <i>besloten</i> feesten en partijen en incidentele verhuur voor <i>openbaar toegankelijke</i> feesten en partijen.
<i>Voorbeelden</i>	Hotels, pensions
<i>Tijdvensters</i>	Exploitatie van slaapverblijf vindt vanzelfsprekend 24 uur per dag plaats. De toegestane openingstijden voor een eventuele bar- of restaurantfunctie zijn: <ul style="list-style-type: none"> - tussen 6.00 en 00.00 uur op maandag t/m donderdag en op zondag - tussen 6.00 en 01.00 uur op vrijdag en zaterdag

BIJLAGE 3 – Kaartmateriaal

3.1. City

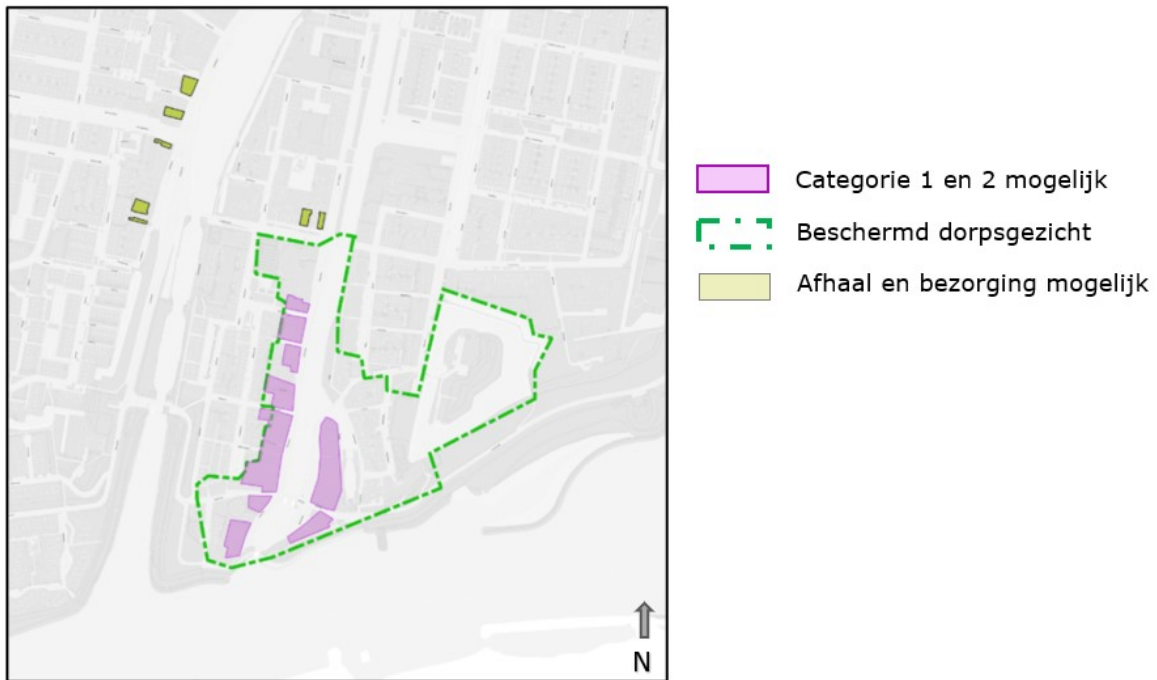
 Categorie 1 en 2 mogelijk / onder voorwaarden categorie 3 mogelijk

3.2. Jutphaas

- Categorie 1 en 2 mogelijk
- Categorie 5 mogelijk
- Beschermd dorpsgezicht
- Afhaal en bezorging mogelijk

3.3. Vreeswijk

3.4. Buurt- en wijkwinkelcentra

 Categorie 1 mogelijk

3.5. Geïsoleerd gelegen horeca

Nieuwegein

2023-316

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Nieuwegein;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 september 2023;

besluit:

1. Het omgevingsprogramma 'Horeca Nieuwegein 2023' vast te stellen met daarin als belangrijkste elementen opgenomen:
 - a) In gesprek te gaan met ondernemers over de mogelijkheden om een gezonde leefomgeving te bevorderen;
 - b) Ondernemers te ondersteunen bij het verduurzamen van hun bedrijfsvoering;
 - c) Ondernemers te faciliteren om de klant zich welkom te laten voelen en in te kunnen spelen op trends en ontwikkelingen;
 - d) Ondernemers en partners uit de stad te stimuleren activiteiten voor jongeren te organiseren;
 - e) Op hoofdlijnen te sturen op welk type horeca zich in welke delen van de stad kan vestigen;
 - f) Randvoorwaarden voor paracommercie te bekrachtigen;
 - g) Vanuit het oogpunt van leefbaarheid te sturen op afhaal en bezorging;
 - h) Inwoners (waaronder jongeren), ondernemers, vastgoedeigenaren en belangenbehartigers structureel met elkaar in contact te brengen;
 - i) Vast te houden aan de huidige ruimtelijke structuur, waarbij horeca zich concentreert in het stadscentrum, de oude kernen en de buurt- en wijkwinkelcentra;
 - j) In City naast dag- en avondhoreca ook nachthoreca toe te staan, terwijl de uiterlijke sluitingstijden voor nieuwe situaties in Jutphaas, Vreeswijk en de winkelcentra juist iets worden aangescherpt;
 - k) Op bedrijventerreinen alleen nog horeca toe te staan op de bestaande zichtlocaties.
2. Het omgevingsprogramma 'Horeca Nieuwegein 2023' te beschouwen als beleidsmatig uitgangspunt bij het opstellen van het omgevingsplan.
3. De beleidsnota 'Horecaonderzoek Nieuwegein' (1992-149) in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 23 november 2023

Jan Karens
griffier

Marijke van Beukering-Huijbregts
voorzitter